

Disposicions normatives – Instruccions

INSTRUCCIÓ per la qual es fixen els criteris d'exercici d'accions judicials i de personació de l'Ajuntament de Barcelona en procediments judicials de l'àmbit de la jurisdicció penal.

Preàmbul

L'Ajuntament de Barcelona, en exercici de la funció de govern de la ciutat, serveix amb objectivitat els interessos públics que li han estat encomanats dins el marc legal i del dret.

La convivència pacífica i la cohesió social són objectius prioritaris i, per aquest motiu, per a la solució dels conflictes, i sempre que sigui possible, s'hauran d'instrumentalitzar mecanismes com la mediació i altres mesures alternatives al dret penal.

D'altra banda, en aquells casos en què això no sigui possible, i de manera excepcional, l'Ajuntament haurà d'actuar en l'àmbit de la jurisdicció penal en la defensa dels seus interessos exercint-hi accions o personant-s'hi com acusació, ja sigui particular o popular, sempre de forma proporcionada i des d'una perspectiva eminentment social i inclusiva.

L'actuació de l'Ajuntament de Barcelona com acusació cal reservar-la a aquells casos on es vegin afectats interessos municipals o de la ciutadania de Barcelona que per la seva gravetat determinin o aconsellin aquesta via, prèvia valoració de les circumstàncies concurrents i dins de l'àmbit de la normativa aplicable.

L'article 13.1.k de la Carta municipal de Barcelona estableix que l'alcalde o alcaldessa té l'atribució d'exercir accions judicials i administratives per a la defensa jurídica de la corporació.

L'Alcaldia, doncs, és l'òrgan de govern que ha d'acordar l'exercici d'accions i la personació de l'Ajuntament de Barcelona en l'àmbit de la jurisdicció penal.

Es fa necessari, per tant, orientar l'actuació dels diferents òrgans gestors i establir els criteris i fixar les pautes per tal que, mitjançant la Direcció dels Serveis Jurídics de la Gerència de Recursos, s'elevin a l'Alcaldia les corresponents propostes.

A. Objecte

1. Objecte

Aquesta Instrucció té per objecte fixar els criteris generals a seguir pels diferents òrgans gestors de l'Ajuntament de Barcelona per tal d'efectuar propostes i sol·licituds d'exercici d'accions judicials i de personació en procediments judicials de l'àmbit de la jurisdicció penal.

2. Àmbit d'aplicació

Als efectes d'aquesta Instrucció, s'inclouen dins l'Ajuntament de Barcelona els organismes autònoms i les entitats públiques empresarials municipals.

B. Criteris directius

quan un òrgan gestor consideri necessari que l'ajuntament es personi en un determinat procediment ha de presentar proposta motivada a la direcció dels serveis jurídics de l'ajuntament, que previ informe de viabilitat, l'haurà d'elevat a l'alcaldia.

1. Exercici de l'acció penal

a) En qualitat d'acusació particular com a perjudicat pel delictes

Amb caràcter general, l'acusació l'exerceixen els lletrats de la Direcció de Serveis Jurídics d'acord amb el previst en l'art. 551.3 Llei orgànica del poder judicial.

b) En qualitat d'acusació popular

A l'empara dels articles 125 de la Constitució i 101 de la Llei d'enjudiciament criminal, es podrà exercir acció penal de forma excepcional i en relació als àmbits prioritaris d'actuació municipal quan, malgrat no ser perjudicat pel delictes, la naturalesa i el caràcter dels béns jurídics afectats siguin de transcendència per a l'interès general i la col·lectivitat que facin necessari que la corporació es personi en el procediment penal que s'incoï en defensa de drets fonamentals i/o de l'esmentat interès general de la ciutadania.

En aquest sentit, dins els àmbits prioritaris d'actuació municipal, s'enumeren de forma orientativa i no exhaustiva els supòsits següents:

- (1) Presumptes delictes d'odi que afectin a un col·lectiu o les persones que hi pertanyin, quan s'acrediti una situació de discriminació pel motiu de pertànyer-hi, i aquest col·lectiu estigui en situació de vulnerabilitat, o quan afecti a professionals que defensin aquest col·lectiu.
- (2) Presumptes vulneracions greus de drets fonamentals o socials a persones o col·lectius en situació de vulnerabilitat.
- (3) Presumptes delictes relacionats amb la violència de gènere, de conformitat amb la legislació vigent, i els relacionats amb menors o persones necessitades d'especial protecció.
- (4) Presumptes delictes de tràfic d'essers humans.
- (5) Presumptes delictes contra la integritat moral i connexes.
- (6) Presumptes delictes en relació a fets d'extraordinària transcendència per a la ciutat i/o la ciutadania de Barcelona.
- (7) Presumptes delictes per fets rellevants contra els recursos naturals i el medi ambient, urbanístics, que afectin a una gran quantitat de veïns i veïnes, contra el patrimoni històric, contra la flora, fauna i el mal tracte dels animals.
- (8) Presumptes delictes vinculats a la corrupció.
- (9) Presumptes delictes de falsificació de documents públics municipals i altres falsedats.

2. Reclamació de responsabilitat civil derivada del delictes

Tota vegada que l'Ajuntament de Barcelona té l'obligació legal de reclamar l'import dels danys i perjudicis causats als béns i drets municipals, la reclamació de responsabilitat civil derivada del delictes es podrà articular per les següents vies:

- (1) Efectuar la reclamació per escrit acompanyant la valoració o pressupost econòmic corresponent, i permetre que el Ministeri Fiscal entauli l'acció civil juntament amb la penal, en virtut del què estableix l'art. 108 Llei d'Enjudiciament Criminal.
- (2) Exercir l'acció civil per garantir l'efectiva reclamació dels danys i perjudicis, en els casos en els quals la rellevància de la quantia o dels fets ho aconselli, prèvia petició formal de l'òrgan competent relativa a la personació de l'Ajuntament de Barcelona com acusació, també en el cas que s'exercitin conjuntament l'acció civil i la penal.

C. Part final

Aquesta Instrucció és vigent a partir de la seva publicació en la «Gasetta municipal de Barcelona». S'ha de difondre a través del web municipal i s'ha d'inscriure, si escau, en el Registre Municipal d'Instruccions i Circulars.